

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

' I. İşin Mahiyeti ve Yeniden Değerlendirme Nedenleri: Öncelikle eldeki işin niteliğinin irdelenmesi gerekmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 7/2. maddesinde, suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan kanun uygulanır ve infaz olunacağı düzenlenmiştir. Somut olayda, Narman Malmüdürlüğünce 69,00 TL. idari para cezasının 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. hükümleri uyarınca tahsili için 09.06.2010 tarihinde borçluya ödeme emri tebliğ edildiği, ancak adı geçen borçlunun süresi içinde borcunu ödemediği gibi mal beyanında da bulunmadığı anlaşılmakla şikayet üzerine mahkememizin 09.07.2010 tarihli ve 2010/94 D.İş sayılı kararı ile borçlunun 6183 sayılı A.A.T.U.H.K.'nun 60. maddesine göre mal beyanında bulununcaya değin ve üç ayı geçmemek üzere hapsen tazyikine karar verilmiş, ancak hüküm tarihinden sonra 25/02/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 17. maddesinin birinci fıkrası ile, 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası ile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 39. maddesi uyarınca verilen idari para cezaları hariç olmak üzere miktarı 120,00 TL.'den az olan idari para cezalarının tahsilinden vazgeçilmiş, yine 14/04/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6217 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. maddesi ile de, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre verilen nafaka alacakları hariç olmak üzere alacak miktarı Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından her yıl belirlenen aylık en yüksek brüt asgari ücret tutarının altında kalan takiplerde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda öngörülen disiplin ve tazyik hapsi uygulanmayacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla, mahkememizce borçlu Ahmet Mete hakkında daha önce verilen 6183 sayılı anılan Kanuna göre mal beyanında bulunmama eyleminden ötürü hapsen tazyikine ilişkin hükümden sonra yukarıda anılan yasa maddeleri ile hukuksal durumunda bir değişiklik olup olmadığının 5237 sayılı T.C.K.'nun 7/2. maddesine göre değerlendirilmesi zorunlu görülmüştür.

II. Usul Yönünden: Yukarıda da zikredildiği üzere, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 152. maddesinde, 'Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır...' hükmü yer almakta olup; benzer şekilde 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinde, 'Bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa' şeklindeki bir düzenlemeye yer verilmiştir. Bu sebeple; her ne kadar işbu başvuruya konu iptali istenen hükümler teknik anlamda bir 'dava'da uygulanacak maddeler olmasa da; işin mahiyeti gereği hukuki bir talep karşısında hukuki bir 'karar'da uygulanacak olan bir yasa maddesidir. İşin niteliği dikkate alındığında böylesi talepler böylesi bir hukuki işleme (Değişik iş esas kaydına) konu olabilecektir. Bu bakımdan; talebi olumlu ya da olumsuz şekilde sonuçlandırmanın mahkememize ait bir görev oluşu, böylesi taleplerin hukuken bu şekilde ele alınmasının zorunlu oluşu, Anayasa'ya aykırı olduğuna inanılan bir yasa maddesini bir hakim bu teknik ayrımı

nedeniyle uygulamak zorunda bırakılamayacağı gibi hususlar nazara alınarak; işbu başvurunun geniş anlamda yorumlanabilecek bir 'dava' gibi yorumlanarak talebin esastan değerlendirilmesi Yüksek Mahkemenizden arz ve talep olunur.

Ayrıca, işin mahiyeti itibariyle sonucunda borçluya hürriyetini yoksun kılacak şekilde hapsen tazyikine karar verilmesi söz konusu olduğundan ve esasın usûle feda edilemeyeceği kuralı da dikkate alındığında, hakimnin ortada sırf teknik anlamda bir 'dava' olmadığı için Anayasa'ya aykırı olduğuna inandığı bir yasa maddesini uygulamak zorunda bırakılması halinde kişinin hürriyetini haksız yere yoksun bırakılmasına yol açılacağı da değerlendirilerek, işin geniş anlamda bir dava olduğu gözetilmek suretiyle mahkememizce ciddi görülen Anayasa'ya aykırılık iddiasının esastan incelenmesi yerinde olacaktır.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin 22.02.2006 tarihli ve 2003/29-2006/24 esas ve karar sayılı kararı ile,Hamur Sulh Ceza Mahkemesinin bir değişik iş dosyasındaki başvurusu üzerine, Anayasa Mahkemesince; ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından bahisle işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

III. Esas Yönünden:

1- 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 17. Maddesi Yönünden:

Öncelikle belirtmek gerekir ki, somut olayda mal beyanında bulunmama eylemine konu idari para cezası 69,00 TL. olup, bu tutarın anılan maddenin birinci fıkrasındaki tahsilinden vazgeçilen 120,00 TL.'nin altında olduğu kuşkusuzdur. Ayrıca, söz konusu idari para cezasının tütün mamüllerinin tüketilmesi kabahati nedeniyle verildiği anlaşılmaktadır. Anılan maddenin birinci fıkrasında, 120,00.-TL.'nin altında olan idari para cezalarının tahsilinden vazgeçildiği belirtilmiş, ancak 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası ile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 39 uncu maddesine göre verilen idari para cezaları istisna tutulmuştur. Dolayısıyla, eğer tütün mamüllerinin belirli mahallerde tüketilmesi kabahatine ilişkin idari para cezaları istisna tutulmasaydı, işbu davaya konu eylem yönünden de eylemin kaynağı olan borcun tahsilinden vazgeçilmesi nedeniyle ceza verilmesine yer olmadığına karar verileceğinden, işbu maddenin somut olayda uygulanması söz konusudur.

Bilindiği üzere, kabahatler ve idari yaptırımları, genel esasları itibariyle 5326 sayılı Kabahatler Kanununda düzenlenmiş olup, bu Kanunda Ve çeşitli özel Kanunlarda kabahat teşkil eden eylemler ve idari yaptırımları ayrıca belirtilmiştir. 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 2. maddesinde; kabahat, 'kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.' şeklinde tanımlanmış, anılan Kanunda, emre aykırı davranış, dilencilik, kumar, sarhoşluk, gürültü, rahatsız etme, işgal, tütün mamüllerinin tüketilmesi, kimliği bildirmeme, çevreyi kirletme, afiş asma gibi eylemler kabahat olarak düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtildiği üzere, Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen 'yasa önünde eşitlik ilkesi', hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Diğer yandan,

eşitlik temeline dayanan adil bir hukuk düzeni kurmak, hukuk devletinin en önemli işlevlerinden biri olduğundan hukuksal eşitlik sağlanmadan hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmeyeceği açıktır.

Yasakoyucu, kuşkusuz, Anayasa'nın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla cezalandırmada güdülen amacı da gözeterek hangi eylemlerin suç veya kabahat sayılacağını ve bunlara verilecek cezanın türü ve miktarı ile artırım ve indirim nedenlerini saptayabileceği gibi verilen idari para cezalarının tahsilinden vazgeçilmesini de öngörebilir. Ancak böyle bir düzenleme yapılması durumunda, eşitlik ilkesi, bundan aynı durumda bulunan herkesin eşit olarak yararlandırılmasını gerektirir.

Somut davada yeniden değerlendirmeye konu olaya uygulanacak kanun maddesi olan 6111 sayılı anılan Kanunun 17. maddesi ile hemen tüm idari para cezaları yönünden, üstelik daha ağır idari yaptırımı gerektiren kabahatlar yönünden dahi, tahsilinden vazgeçilmesi sağlanmış, yalnızca tütün mamüllerinin tüketilmesine ilişkin kabahat yönünden verilen idari para cezaları kapsam dışı bırakılmıştır. Bu itibarla, benzer nitelikteki hatta daha hafif idari yaptırımı gerektiren kabahati işleyenler için farklı uygulama öngören bu düzenlemenin haklı bir nedeni bulunmadığı açıktır.

Diğer yandan, adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu sürdürmekle yükümlü olan hukuk devletinde, yalnız kabahat ve cezaların saptanmasında adil ölçülerin gözetilmesiyle yetinilemez; bunların kaldırılması, değiştirilme ya da kimi olanakların tanınmasını söz konusu olduğunda da aynı ölçülerin esas alınması zorunludur. Dava konusu düzenlemeyle daha fazla idari yaptırımı gerektiren kabahati tahsilinden vazgeçme kapsamına alıp, hafif olanında bu olanakları yararlandırmamanın adil olduğu ileri sürülemez. Bu nedenlerle, 25/02/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 17. maddesinin birinci fıkrasındaki, '7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası ile 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 39 uncu maddesine göre verilen idari para cezaları hariç olmak üzere,'ibarelerinin Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varılmıştı

2- 6217 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. Maddesi Yönünden: Anılan madde ile, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 354. maddesine yeni bir fıkra eklenerek, nafaka alacakları istisna tutulmak suretiyle alacak miktarı Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından her yıl belirlenen aylık en yüksek brüt asgari ücret tutarının altında kalan takiplerde bu Kanunda öngörülen disiplin ve tazyik hapsi uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Somut olayda, idari para cezasının miktarının 69,00 TL. Olduğu, 2011 yılı için öngörülen aylık brüt asgari ücret tutarının 697,50 TL. olduğu, dolayısıyla söz konusu idari para cezasının 2004 sayılı İ.İ.K.'nun 354. maddesine eklenen fıkrada belirtilen tutarın altında olduğu, dolayısıyla eğer 6183 sayılı Kanun kapsam dışında bırakılmamış olsaydı anılan hükmün somut olaya uygulanması ihtimali bulunduğu açıktır.

İcra ve İflas Kanununda disiplin ve tazyik hapsini gerektiren eylemler, anılan Kanunun 331. ve devamı maddelerinde, ödeme şartını ihlal (madde 340), nafaka yükümlülüğüne uymama (madde 344), çocuk teslimi emrine muhalefet (madde 341) v.b. şeklinde belirtilmiş, aynı Kanunun 76. maddesinde de, 'Mal beyanında bulunmayan borçlu, alacaklının talebi üzerine

beyanda bulununcaya kadar icra mahkemesi hakimi tarafından bir defaya mahsus olmak üzere hapisle tazyik olunur. Ancak bu hapis üç ayı geçemez.' şeklinde İ.İ.K. hükümlerine tabi borçlar yönünden mal beyanında bulunmama eyleminin hapsen tazyik ile cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır. Öte yandan, 6183 sayılı A.A.T.U.H.K.'nun 60. maddesinde ise, bu Kanun hükümlerine tabi borçlar yönünden eylemin hapsen tazyiki gerektirdiği düzenlenmiştir.

6217 sayılı anılan Kanunun 6. maddesi ile 2004 sayılı İ.İ.K.'nun 354. maddesine eklenen fıkra ile, 'Bu Kanunda öngörülen' denilmek suretiyle yalnızca İ.İ.K.'ndaki borçlar yönünden belirli bir tutarın altındaki alacaklar bakımından tazyik hapsi uygulanmayacağı belirtilmekle, 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. hükümleri kapsamındaki alacaklar kapsam dışında bırakılmıştır. Diğer bir anlatımla, 2004 sayılı İ.İ.K. hükümleri kapsamındaki alacaklar bakımından anılan Kanunun 354. maddesine 6217 sayılı Kanunun 6. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca brüt asgari ücretin altında olmak kaydıyla bu Kanundaki (2004 sayılı İ.İ.K.'daki) eylemler bakımından tazyik hapsi verilmeyeceği belirtilmiş, ancak 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. hükümlerindeki hapsen tazyiki gerektiren eylem kapsama dahil edilmemiştir. Böylelikle, 2004 sayılı İ.İ.K.'nun 76. maddesine göre mal beyanında bulunmayan borçlunun eylemi ile 6183 sayılı A.A.T.U.H.K.'nun 60. maddesine göre mal beyanında bulunmayan borçlunun eylemi niteliği itibarıyla tamamen aynı olduğu halde sırf borcun kaynağı nedeniyle farklı hükümlere tabi olacaktır. Hatta, mal beyanında bulunmama eylemine göre daha ağır sonuçları bulunan İ.İ.K.'daki kimi eylemler bakımından dahi belirli bir tutarın altındaki alacaklar bakımından ceza verilemeyecek iken, salt 6183 sayılı anılan Kanunda düzenlenen mal beyanında bulunmama eyleminden ötürü belirtilen alacak miktarı gözetilmeden, her durumda, ceza verilmesi söz konusudur. Bunun da, açıkça Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerinde düzenlenen eşitlik ve hukuki devlet ilkesine aykırı olduğu, bu nedenle 6217 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. maddesi ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 354. maddesine eklenen fıkradaki 'bu Kanunda öngörülen' ibarelerinin iptalinin gerektiği mahkememizce değerlendirilmiştir.

Tüm bu nedenlerle, söz konusu yasa maddelerinin bazı kısımlarının iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmak üzere aşağıdaki karar verilmiştir.

KARAR: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1- İşbu davanın çözümü için uygulanması gerekebilecek olan;

a) 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 17. maddesinin birinci fıkrasındaki, '7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası ile 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 39 uncu maddesine göre verilen idari para cezaları hariç olmak üzere,' ibarelerinin,

b) 6217 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. maddesi ile 2004 sayılı icra ve İflas Kanununun 354. maddesine eklenen fıkradaki 'bu Kanunda öngörülen' ibarelerinin,

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu düşünüldüğünden, iptali için Anayasa Mahkemesine BAŞVURULMASINA,

Esas Sayısı : 2011/46
Karar Sayısı : 2011/145

2- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 152/3. maddesi uyarınca beş ay içinde Anayasa Mahkemesince bir karar verilmemesi durumunda, beş ay sonra işbu dosyanın yeniden ele alınarak yürürlükteki kurallar uyarınca davanın karara bağlanmasına,

Karar verildi."